

Numărul 27

Oradea-mare 16/29 iulie 1966.

Anul XLII

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Draga bunicului...

A biă sprijinindu-se într'o mână, bătrânul se ridică încetisor sus de tot pe perne și rămase așa cu ochii mari deschiși și cu sufletul mai înviorat de adierea căldută și pariumată a vântului de primăvară.

Zăcuse toată iarna și o bună parte din primăvară și, cu toată îngrijirea ce-i da fiică-sa, se ducea văzând cu ochii. Astăzi nu știu cum îi veni, că se rugă să-l ducă cu pat cu tot sub vișinul bătrân din fața casei – vișin sădit de el în ziua când se logodise cu Păuna lui, moartă de-o zecime de ani.

Doar e așa de bine afară!

Bătrânul își simte trupul mai puțin îndurerat în lumina asta caldă a zilei de sfârșit de primăvară, își simte mintea mai odihnită, când cuprinde cu ochii căsuțele albe în cuiburi de verdeață și pomii înfloriți ce se întind în vale, până departe sub sălcii, unde curge pașnică fășia de argint a Dunării.

Oh, Dunărea!...

De câte-ori zăcând în casă nu se sculase în ciuda oaselor lui îndurerate și, rezemat în cot, nu o privea cu ochii lacomi și cu sufletul arzând de focul aducerii aminte: bătrânul își petrecuse viața pe Dunăre. Până încoace când îl doborise boala, el tot fusese mai marele pescarilor cu vază, iar în tinerețe ținuse în arendă bălțile lui Marghiloman.

De sub vișinul de unde zăcea acum, pe vremuri Păuna lui privea de atâtea și atâtea-ori în largul Dunării ca să vadă caicul văpsit cu roșu și cu pânzele albe, pe cari se zugrăvia falcnic un vultur cu aripile gata să sboare – caic ale cărui sfărâmturi puteziau acum într'o magazie umedă, după cum Păunica lui puteziau în mormânt.

Dar bătrânul nu se gândește acum la asta. El se gândește că nu dă mai repede soarele în deseară, ca să vie vaporașul care trebuie s'aducă de prin stră-

ini și pe nepoată-sa, dusă de atâta amar de vreme la învățătură. Atâta dor mai are și el și de i-l-ar împlini Dumnezeu, ar muri împăcat.

Nu că doar n'ar mai avea nepoți, căci, slavă Domnului, are o sumedenie; pe aceștia însă i-a avut totdeauna lângă dânsul, aceștia i-au luat toate mângăerile lui de bunic iubitor; pe când cealaltă, Marițica, n'a văzut-o de mult, poate sunt cinci ani de când e dusă.

Prin mintea bătrânului se părăndă icoane din viața trecută și i-se lămuresc așa de bine, că-l induioșează de-i vine să plângă ca un copil. O vede mică, cuminte și drăguță cum venia la fiecare sfârșit de an, cât au urmat clasele primare, cu coroana pe cap și cu pachetul de cărți legate cu panglică tricoloră, la subsăară; o vede plecând măhnită în spre orașul unde avea să urmeze în școli mai mari și... un năcaz îl cuprinde. Cât nu stătuse el de capul fie-sei să lase fata acasă, să n'o chinuiască prin străini, că amarul străinilor e otravă de moarte, dar ea: nu și nu.

...Trebuie să se fi făcut mare și frumoasă acum, că eră chipul și trupul leit al mame-sei, și el să n'o vadă înainte de a muri?

De aceea în timpul din urmă, simțind că e pe ducă, chemase într'o zi pe nepotu-seu cel mare și-l pusese să scrie așa cum o zice el:

„Că draga bunicului fată, mai lasă la pustia cea „învățătură, c'au înflorit pomii de par'că tot satul e „nins cu flori, că au înverzit câmpurile de ție mai „mare dragul să le vezi... și... și... draga bunicului „dragă, eu o duc bine, dar nu prea bine, și așa vrea „să vii, că mi-e dor să-mi povestesti ce-ai mai învățat „pe-acolo, că mi-e tare urât, și pe urmă nu știe „omul câte zile are“... Și bătrânul nu știa cum să facă, ce să spună ca să nu spărie fata.

Acum o așteptă rugându-se să-i lungească Dumnezeu zilele până o vedea-o; o așteptă, și de aceea

se sculase încetisor pe perine și cercetă întinsul Dunării, doar o vedea vaporasul.

Soarele începuse să se coboare, muindu-și razele rubinii în argintul valurilor tivite cu umbre verzi de sălcii plângătoare, iar cerul rămânea de un albastru melancolic, asemuitor albastrului unor ochi plânși. Umbre mari se întindeau pe ulițe și o adiere abia simțită plouă flori albe, cari sburau ca niște fluturași de zădăpă.

— Tăticule, te rog, învâlește-te c'o să te răcești, grăi un glas blând de femeie, care se arată în prag înaltă și albă, cu privirea cercetătoare și care negăsind ce căută, veni lângă pat.

— Singur, tăticule? Și eu care credeam că ești cu băieții. Unde s'or fi dus spânzurații cioarelor, că mi-au scos peri albi...

— Lasă copiii să se joace, Mitano; lasă-i să a-lerge după sănătatea adusă de primăvara asta frumoasă, șopti bătrânul, adunându-și plapona împrejurul trupului.

Apoi reîncepă cu glasul stins de o durere pe care chipul și vorba i-o ascundeau:

— Ia spune-mi fată, vine Marițica noastră, ori nu? Nu știi cum, dar simt că-s pe sfârșite și mi-e așa de dor s'o văd, draga bunicului, dragă!... O să am parte s'o văd oare?

— Nu mai vorbi tăticule așa. Ai să trăești, și Marițica o să ne vie chiar în astă seară, că ne-a trimis veste prin teligraf că e pe drum. Și femeia dete fuga în casă și aduse o hârtie pe care erau scrise câteva vorbe.

Bătrânul finu mult hârtia ca și cum ar fi voit s'o citească, apoi oftă și o puse sub cap zicând: Dragă bunicului dragă, o s'o văd oare?

* * *

S'ar înserase de tot. Cu nici un chip n'a voit bătrânul să fie dus în casă. Zicea că vrea să vadă când o veni vaporasul.

Și-i eră rău de tot, abia își mai simția trupul de junghiuri, cari îl strâpungeau ca cuțitele până în creerii capului; cu toate astea, fața-i rămasese liniștită, ochii senini.

Mai ceruse o pernă sub căpătăiu ca să vadă mai bine în vale și așteptă cu răbdare și vaporul care trebuia să fie pe la cotul Dunării și moartea care-l pândia lângă pat.

Încă puțin și vaporasul trebuie să sosească; uite, i-se zărește dăra de fum, încă puțin, puțin de tot...

Bunicul se sculă ca și cum ar fi voit să fugă, privi cu ochii mari, nerăbdători și plini de suferință, Dunărea limpede și curată ca o oglindă și recăză încetisor pe perne:

— Mitană mor, Mitană...

Rămase pe perne nemișcat și din ochii, ale căror lumini stânse erau îndreptate spre Dunăre, se prelinse încetisor o lacrimă.

Valea se întindea plină de umbră pătată de albul pomilor înfloriți și pe o fâșie de cer albastru ce se zăria prin crângile vișinului se aprinse luceafărul de seară ca o candelă de argint; iar de după cotul Dunării se ivi vaporasul cu coșul alb și drapelul fâlfâind.

O adiere de vânt căldicel și mirositor scutură în părul mortului și pe patul alb o ploaie de flori de

vișin și aduse din pădurea din marginea satului o frântură de vers duios de privighitoare...

Și împrejurul bunicului, care dormia pe vecie, nepoții plângeau încet cu obrăjorii îngropați în palme; ci vino și tu mai repede, draga bunicului, dragă...

Maria Pamfile-Măcin.*)

Pe lângă mine treci.

*Pe lângă mine treci străin,
Par'că ți-am fost de-un veac dușmană;
Ți-ai pus la pălărie pană,
Te-aud horind și eu suspin —
De ce ai ris, voinic hain,
De-o inimă sărmană?*

*Atât de dulce la cuvânt
Tu ai venit în seri cu lună
Și-mi eră dor de-o vorbă bună,
De-o rază 'n sufletul meu frânt —
Eram străină pe pământ
Și te-am iubit nebună!*

*Și azi?... E mort seninul dor,
Mă 'ngenunche durerea crudă,
Și somnul mi-i prilej de ciudă,
Căci toate le-ai uitat ușor
Și de al lacrimii izvor
În zori mi-i perna udă.*

*Și-o să te bată Dumnezeu,
Căci toate-și au la el răsplată.
Și nu mă știi vr'o vinovată,
Dar tu ai ris de focul meu,
Ai ris, și rizi acum mereu,
Când eu jelesc uitată.*

*Dar nu-ți cântă al tău păcat
Pe la porțita-mi cu zăbrele,
Să nu afle gurile rele,
Că dragostea ni s'a stricat:
Căci nu vreau să mai știe 'n sat
De patimile mele.*

*Și nu ride, de m'ai mințit,
Căci risul tău e plin de vină,
Mă lasă singură, străină...
Să mor cu dorul ne 'mplinit,
Cum moare 'n mândrul asfințit
O floare în grădină!*

I. U. Soricu.

*) O nouă colaboratoare a noastră dela București. Red.

Ruina...

(Fine.)

Și când umbrele sării se lăsau a lene peste codrul ce-și trăgăna cântecul seu, desemnând pe platou vârfulurile copacilor ca pe tot atâția bălauri înfricoșați din poveștile moșilor, atunci Viorica puneă cusătura la o parte, ori o ascundea în poală, își sprijiniă în mâni obrajii ei roșii și gândurile ei o purtau de nou prin lumea visurilor sale...

Iar când mai târziu auziă versul fluerului dela stână, fără de voie tresăriă, simțiă o bucurie ascunsă în fundul inimei și-și îndreptă ochii ei într'acolo... Se părea că ar voi să străbată cu privirea văzduhul să pătrundă până acolo lângă el, lângă Pascu, să-l vadă cum stă, ce face, la cine se gândește și să-l întrebe că de ce zice așa de duios din fluier.

Seara când s'a culcat, a simțit că sângele ei începe a svâcni în vine... Nu știă ce se petrece cu ea, dar vedea că în seara aceea dulce, călduroasă, somnul binefăcător și răcoritor nu se apropiă de ochii ei. Și atunci a început a se gândi. În frământarea și sbuciumul chinuitor al gândurilor sale cuprinsu-o-au zorile albe...

S'a sculat și tiptil, pe furiș, ca un băiat rău a eșit din casă cu gândul că are să meargă la stână... la Pascu. Cu toate că-i eră teamă că poate mai târziu va află tatăl-seu, trezindu-se, absența ei, totuș s'a dus...

A apucat pe potec în sus. Și s'ar fi dus ată la stână dacă la calea jumătate nu s'ar fi întâlnit cu Pascu, care, poate, mânat de soartă, după o noapte nedormită, s'a coborît la păraul răcoritor.

— Da tu încotro mergi așa de cu zor, Viorico? o întrebă el.

— Da ce-ți pasă ție Pascule — respunse ea mâniașă și lovită oareș-cum de neașteptata întâlnire.

— Mult îmi pasă, dragă Viorică. Da să nu fie cu bănat, îmi pare că și tu chiar ca și mine, cauți ziua de azi. Și uită-o că-i chiar aci — zise Pascu într'un ton glumeț — pișcător. La ce să mergi mai departe? Iarba-i verde și mătăsoasă, scaun mai bun ca pe ea nu avem. De jur împrejur ciripesc păsări, privighitoarea cântă din frunziș, păraul murmură și se scurge la vale — în Jiu. De ce nu am ședea o leacă să povestim așa între patru ochi numai, că și așa știu că multe bune și frumoase avem să ne spunem unul altuia. Mie mi-o spun ochii tăi, Viorico, că vrei ceva cu mine și apoi știu bine că și eu am să-ți spun ceva. De ce să ne tot încunjurăm atâta, și să ne chinuim mereu? Ean, hai, nu te mai face!

Viorica, sfioasă, și-a plecat ochii la pământ. Obrajii îi ardeau de se părea că o să se sfârșească și ochii îi străluciau tainic — iar în fundul inimii sale simțiă o bucurie nedeslușită.

Pascu o luă de mână și o puse jos, pe iarba moale și verde, lângă el.

— Așa — zise el. — Acuma să povestim. Și apoi cu glas înalt începui din nou:

— Viorică, eu nu știu vorbi pe ales, dar poate îi fi simțit și tu și îi fi știind că noi doi suntem pretini buni, întocmai atâta de buni pe cât sunt de buni și de vechi prietini și părinții noștri. Și acuma — ce ai zice, Viorică dragă când te-aș rugă ca să lăsăm la o parte prietenia și în locul ei să facem să încolțească în inimile noastre mugurii vecinic verzi ai dragostei...

Aci s'a înecat... Nu mai putea vorbi. O luase prea cu vorbe înalte și nu putea scoate la cale, dar ochii lui vorbiau mai mult ca ori și care limbă omească. Se revărsau dulce din ei privirile cari o înfășurau în vălul dragostei, a patimei, a fanatismului ce-l simți pentru un idol adorat.

Și Viorica? O! Inima ei curată de fecioară se svâcniă nebună și sinu-i cast palpită mereu. Intocmai ca o floare ce în primăvară își deschide petalele sale în razele soarelui, ca mai apoi să vină fluturii și albinele și să culeagă din ele nectarul dulce — așa i-se deschisese și inima ei la cuvintele lui Pascu. Ia ochii ei îl învăluiau într'o căutătură drăgostoasă și se părea ca să-l tot asculte, o viață întreagă să-l asculte, nu alta.

— Ci nu mă mai chinuî atâta, Viorică! Pune capăt suferinței. Văd că și tu suferi. Mi-o spun asta ochii tăi. Spune dară, vorbește, descoperă aceea ce ai înăbușit atâta vreme în tine!

Și ea s'a aplecat cu fața spre pământ și într'un transport de fericire și de rușine i-a zis:

— Dacă tu Pascule... vrei... eu... te iubesc... Așa să fie.

Și atunci când Pascu i-a prins capul în mâni cu gând ca să pecetluiască cu pecetea sărutului sfânta lor dragoste, atunci de după culmi s'a ivit mândrul soare drept mărturie vecinică a dragostei lor; iar când buzele lor s'au împreunat în primul sărut lung și dulce, din tufișul de alături s'a ivit figura lui nenea Mihai, tatăl Vioricei...

— — — — —
În noaptea aceea când s'a auzit fluierul, Viorica eră mai liniștită. Gândurile, ce-i drept o impresurau însă și icoana lui Pascu mereu îi stătea vie și amăgitoare înaintea ochilor. De o sută de ori a încercat să gândească la altceva ori să adoarmă, dar somnul nu se lipiă de ea și chiar a o sută una oară apărea de nou Pascu...

Iar când ochii ei oboșiți s'au închis, atunci jocul de mai nainte s'a continuat în vis. Dulce și fermecător. Și se părea că sunt unul al altuia, pe veci și nedespărțiți.

Când a fost gata cămașă ce o pregătise lui Pascu, atunci atât nenea Mihai cât și badea George la rândul lor s'au grăbit a-și însoți copiii la olaltă, că acum știau de dragostea lor și și gândiau că, de ce să le steie ei în calea ce duce la fericirea pământescă.

Când s'au cununat, Pascu avea pe el cămașă lucrată de Viorica și ea avea la gât, în urechi și pe deget, mărgelile, cerceii și inelul ce le căpătase dela Pascu.

Acum accentele fluerului dela stână nu mai erau așa de tânguioase și de duioase. Transpiră din ele acuma dorul de viață, de muncă și dragostea, care-i umpluse inima cu farmecul ei lui Pascu. Și acum Viorica când ascultă îi veniă să bată în palmi de bucurie, rîdea ca o copilă și în ziua următoare îmbelșugat răsplătiă pe flueraș cu dulci săruturi și ferbinți îmbrătoșeri.

În munți, la mari depărtări de ei locuiau doi șofari (pădurari). Amândoi înalți, chipeși și frumoși, făcuți anume ca să fure mințile și să le placă nevestelor și fetelor, tinere și bătrâne de-opotrivă. Unul, ungur, serviă erariul unguresc; iar celalalt român eră pe teritorul de cătră România.

Și se cunoșteau oamenii aceștia bine laolaltă și se cercetau în fiecare săptămână câte odată unul pe altul. Și totdeauna poposiau peste noapte la căsile din platon ale lui nenea Mihai și badea George. Cunoșteau pe Viorica și pe Pascu de o potrivă, că afară de contrabandiștii diferiți numai ei mai locuiau pe tărâmurile alea.

Nu-i vorbă erau ei și bine primiți, binevăzuți totdeauna la casă. Dar acum de când cu nunta, Pascu nu-i prea vedea cu ochii buni. Știa el ce știa, și auzise pe taică-seu adeseori vorbind despre necredința femeilor. Apoi Viorica lui încă eră tinără și nepătită. El eră mai mult tot pe sus, pe la stână și așa își cam temea odorul lui de acasă și credea că nu e pusă comoara la loc bun, dar iarăș se mângăia întotdeauna când își aducea aminte că acolo le sunt încă și părinții lor.

Prin felul dat de natură și înăscut femeilor, Viorica presimțea necazul lui Pascu. Și ca să-l mai căsnească, când rămăneau singuri acasă, întotdeauna îl întrebă:

— Pascule dragă, eu am auzit că la țeară nevestele-s mai frumoase, mai bogate și mai împodobite — și tu acuma de obicei mergi tot numai tu la oraș... Oare nu cumva ai pus ochii pe vre-o „boreasă“ de alea?

Și ridea, ridea, dar risul ei nu eră natural. Eră ceva ascuns în el, ceva ce părea a fi făcut anume numai ca să-l chinuiască pe Pascu. Dar — iarăș ea se făcea bună, când îl vedea năcăjit și punea pace, pe care o plătia cu gurită dulce...

Și așa le treceau mereu zilele. Când nor, când senin. În ceva isprăvuri de ale lor, Pascu a trebuit să treacă odată pe ținutul țerii Românești. Acolo s'a întâlnit — firește — în munți cu șofarul român, care-i zise:

— Pascule, Pascule! Tu ești prea bun și Viorica-i prea copilă. Nu vezi tu și nu simți cum Viorica mereu te înșală cu șofarul Béla de pe ținutul nostru?

Pascu a înmărmurit. Fața lui luase formă de ceară și schimbă mereu la colorii. Eră pe aci să cadă jos.

— Tălharule! Vrei să-mi strici liniștea căsii? Cum de și cutezi să vorbești așa ceva! — zise Pascu în vreme ce cu amândouă mâinile îl prinsese de gât și-i strigă: Dovedește, și apoi o să-ți cred!

— Dovadă? — zise acesta — bine, acum rămâi cu mine aci până de seară și atunci o să-ți spun locul lor unde se întâlnesc. Negreșit că ai să-i afli acolo! Ești mulțumit cu atâta?

— Mulțumit — murmură Pascu.

La podul mic și rău de pe vremuri, care cum vă spusese e făcut peste Jiul ce se scurge verde și spumegând în o afunzime teribilă, acolo se înalță și se află și azi o stâncă neagră și hădă ca un monstru. Cercetându-o mai cu deamănuntul, ți-s'ar părea că ea se ridică drept un „memento mori“ din val vârtejul nebun al apei Jiului ținând să ajungă cu vârful seu norii.

La stâncă asta, sus pe colțurile ei, se întâlnea șofarul Béla cu Viorica din când în când în nopțile întunecoase și tăcute. În noaptea aceea s'au întâlnit acolo mai pe urmă.

Cu adevărat zice vorba veche, că nu-i suiș fără coborăș și faptă care să rămână nerăsplătită. În miez de noapte când dorm și apele și florile, iar co-

drul freamătă lin, Viorica și Béla erau pe stâncă. Și întocmai cum porumbeii se desmiardă și se resfată, așa se desmerdau și se resfătau și ei pângărind însă acel foc sfânt al dragostei ce li-s'a dat oamenilor nu ca să facă abus de el...

Soarta a voit să fie așa. Și răzburarea bărbatului înșelat i-a ajuns. Tragic sfârșit au avut amândoi. De după culmi s'a ivit luna cum întocmai după perdelele ferestrilor — la orașe — se ivesc adesea capetele oamenilor. Și Pascu, care se apropiă tiptil, tiptil, când i-a recunoscut și eră în apropierea lor ca de o bătaie bună de pușcă, a luat pușca la ochi, a țintit... și în momentul următor una din cele doue umbre, ce se îndrăgostiau pe stâncă, a căzut în jos. Eră Béla.

Un strigăt de surprindere mestecat cu un țipet de durere a resunat atunci din peptul Vioricei. Pe urmă cuvinte fără de rost prin care se rugă și cerea milă și iertare...

Dar n'a folosit. În momentul următor Pascu a tras-o de mână după el. Au urcat stâncă până ce au ajuns la o înălțime mare. Eră în partea de cătră Jiu. Dincolo eră drumul. Îngust și cu cotituri.

Ací Pascu a luat-o în brațe. Suspina și oftă într'una sermanul. A sărutat-o lung, lung și dulce. Întocmai ca atunci când pentru primadată o sărutase. I-a făcut cruce...

În momentul următor s'a auzit un plioscăit greoi în apă... Valurile infuriate ale Jiului au înghițit trupul frumos al Vioricei...

Lui Pascu îi eră greu capul! ochii îi erau bleoșțiți și vorbea aiurea. A rătăcit, nebun, multă vreme prin munți. S'a făcut ziuă. Din ziuă noapte și iarăș zi. El încă tot pribejiă, flămând cu lacrimi și cu gândul la o fericire perdată, la un vis trist din seamă în afară... și la o ruină...

Cu capul plecat și tăcut mergea fără nici o țintă. Pe umerii lui — nevăzută — purta o cruce. Crucea pe care o poartă aceia, cari sunt osândiți ca o viață întreagă să iubească fără a fi iubiți, cari vecinic doresc să sărute mâna ce îi lovește așa de cumplit...

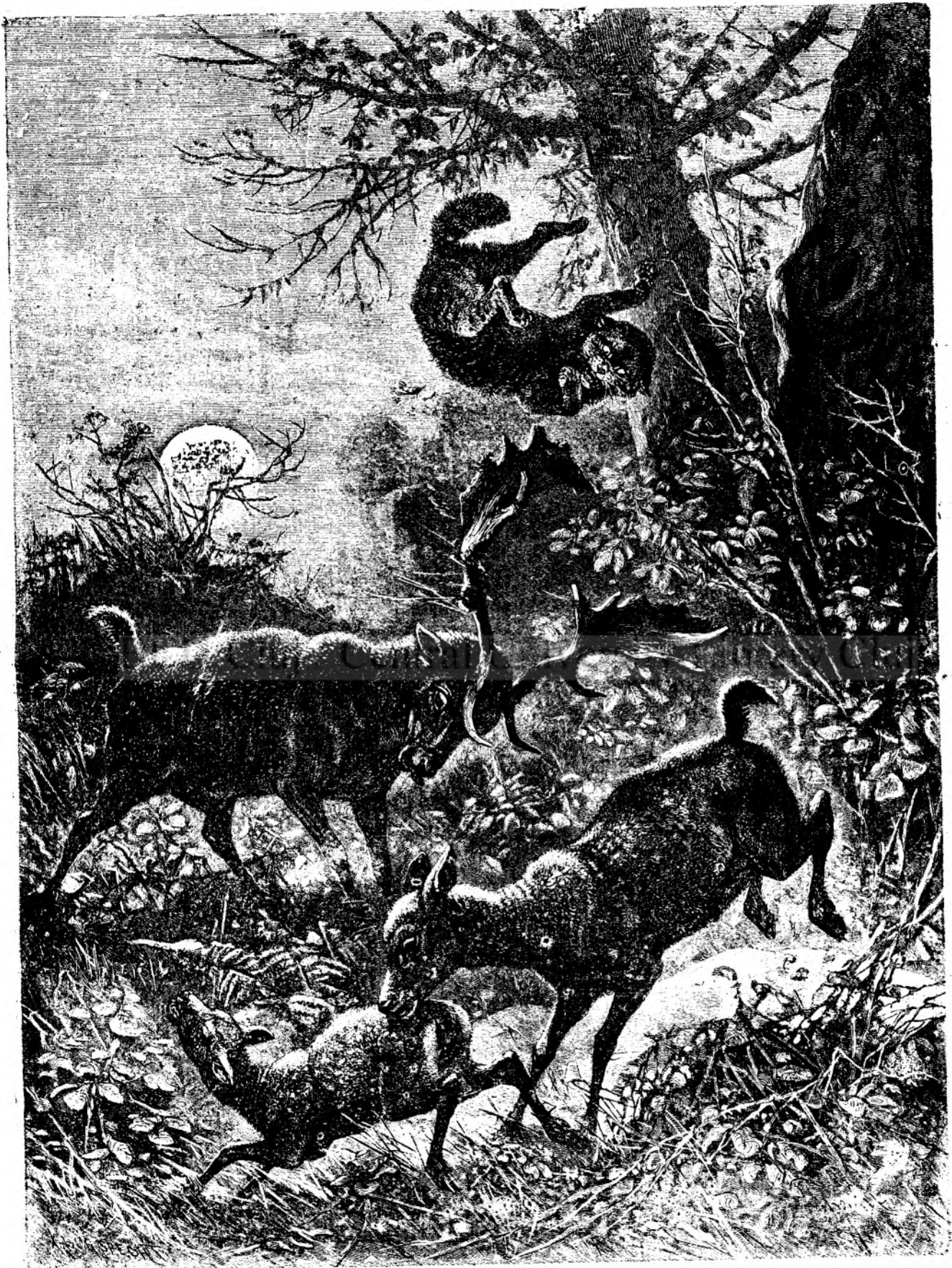
De odată cu umbrele sării a sosit la „Lainici“, primul schit de călugări, ce-l întâlnești în drumul pe pasul Surducului cătră România...

A bătut... a întrebat... și acolo a rămas... A luat antereul și tot restul vieții l-a petrecut în pocăință și rugăciuni.

Azi drumul ce duce dela Petroșeni la România (Bumbești, Târgu-Jiu), e drum bătut, neted ca pielea. Podul de odinioară s'a schimbat cu altul. Căsile cele doue de pe platoul îndepărtat în munți nu mai există, decât niște bârne și locul bătucit îți vorbesc despre ruina ce a făcut-o vântul pustiirii și colțul vremii. Au trecut de atunci vre-o 50 de ani...

Ci în nopțile cu lună, spun pasagerii că, la podul de lângă stâncă mereu se frământă și se sbuciumă lovindu-se nebune de colțul stâncii valurile Jiului spumoase. Și din spuma asta apare întotdeauna chipul frumos și ademenitor al Vioricei. Suspina. Și aci vorbește în neștire, aci începe a cântă cu glas dulce și ademenitor de sirena, apoi ride, se cufundă în valuri și în momentul următor iarăș reapare.

Iar apa Jiului în sgomot turbat se lovește de stâncă. Acestea se înalță cu capul drept în sus cătră cer și ți-se pare că de ar avea grai ți-ar vorbi des-

Din fundul codrilor.

pe povestea a doua a inimii... despre o fată fără seamăn, despre o crudă înșelare și despre o ruină...

Dar nu are glas. E tăcută și tot ce poate face e că să înalță cătră cer ca și când ar voi să ceară de acolo milă... și... iertare!...

Seghedin 1906.

Iulius V. Ioanovici-Călin.

Strofe.

V.

*Nu știu cum și pentru-ce
Am și eu iubită 'n lume.
Pasemi-te voi fi și
Eu un hâtru bun de glume!*

VI.

*Stau buimac și dus pe gânduri,
Gânduri grele de 'nsurat.
Gândurile-mi tu le-ai dat
Doamne, — acu dă-mi și nevastă!*

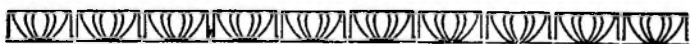
VII.

*Scociorând cenușa pipei,
Un picior pe altul pui.
Cin mă vede 'n halul ăsta,
Par simbolul neamului.*

VIII.

*Ca și musca pe fereastră
Tot numai la deal să sui,
Până nu-i
Fi lovit și tu ca musca!*

Dan.

Z i n a.

După Cordella. (Virginia Treves.)

Trăia odată o familie săracă dar fericită. Eră fericită, căci se îndestulă cu puțin. Tatăl eră aplicat la o fabrică unde câștigă 25 de lire pe săptămână, iar mama eră cusătoreasă. Amândoi câștigau atâta cât să poată trăi bine; ba puneau câte ceva și la o parte.

Aveau și o copilă. Toată mângăierea, toată mândria lor eră această copilă.

Dacă Dumnezeu a lăsat ca părinții să fie săraci, ei să se îngrijească de o soarte mai bună pentru copilul lor. Pentru dânsa, pentru această creatură atât de scumpă și dragălușe lucrau ei fără preget.

Așa trăiau ei vre-o câțiva ani. Copila umblă la școală, învăță cu plăcere, eră cea dintâiu în clasă. Tatăl și mama făuriau multe planuri pentru viitor. Doriau să o crească cu îngrijire ca să ajungă mai mult decât ei. Copila se purtă esemplar; eră vrednică de ori-ce jertfă din partea părinților.

Acasă nu lipsia nimic. Bărbatul predă întregul seu câștig de preste săptămână femeii sale și nu chiel-

tuiă nici o centimă la crișmă. Dacă doria seara câte odată vre-un pocal de vin și-l aducea acasă, căci i-se părea mai bun în odaia caldă și luminoasă lângă nevastă și lângă copilă. El ascultă vorbele copilei când îi povestea noutăți de pe la școală cu evlavie cu care ascultă credincioșii Sfânta Scriptură.

Câte odată o luă pe genunchi și-i spunea poavești. Mama cosea, căci avea de obicei lucrul grăbnic. Ii plăcea să lucre cât mai precis și să nu treacă preste termenul prefipt. Comercianții o cunoșteau și ea nu remânea nici odată fără de lucru pe care ea îl îndeplina cu voie bună gândindu-se la ai sei.

Dar odată veselie se depărtă din casa lor.

Intr'o zi mama și străpuse degetul cu acul de mașină. De durerea cea mare eră aproape să leșine...

Eră singură acasă. De abia avu putere să și bage degetul rânit în apă rece. Potolindu-se durerea, își legă degetul. Când bărbatul și copila sosiră acasă, ea le surise, dar în surisul ei străluciau lacrimile durerii înăbușite.

„Ce ai, dragă mamă?“ — întrebă micuța când îi văzu degetul legat.

„Nu-i nimic; mi-am înțepat puțin degetul, dară are să-mi treacă încurând“.

În ziua aceea nu-i căzu bine mâncarea; în ziua următoare mâna i-se umflase că nu mai putea lucra nimic.

Ea nu spuse nimic bărbatului ca să nu-l supere. O durea însă inima că nu și putea continua lucrul cu toate că promisese că-l va găta cât mai iute, căci eră o haină de mireasă.

„De ce nu mânânci, mamă?“ o întrebă copila.

„Nu mă simt tocmai bine. Mă doare mâna, dar o să se vindece nu preste mult“.

„Du-te la medic!“ îi zise bărbatul.

„Ar fi pagubă. Noi n'avem timp să ne îmbolnăvim“.

Preste noapte boala se agrăvă. Dimineața bărbatul seu când merse la fabrică se abătă pe la un medic.

Copila nu merse în ziua aceea la școală, căci simția că mamă-sa e bolnavă și are să vină medicul. Rugă pe o conșcolăriță să o viziteze după școală și să-i spună ce-au învățat nou. Așa putea să învețe și acasă.

Până când sosi doctorul primejdia crescă văzând cu ochii; mâna întreagă se umflase, pacienta avea ferbințeli mari.

Ii recomandă ca înainte de toate să nu lucreze nimic, apoi îi prescrise nește leacuri pe cari trebuia să le ia tot la două ore. Ii spuse că dacă ar lucra, ar trebui ca la urma urmelor să-i taie mâna.

Ochii copilei se umplură de lacrimi când auzi că mamă-sa e mai bolnavă de cum își închipuse dânsa. Dar în fața bolnavei se arată curajoasă și-i zicea:

„Fii numai liniștită mamă, am să mă îngrijesc de toate cele trebuincioase“.

„Da, dară lucrul e foarte urgent și neguțătorul îl așteaptă. Cine știe ce va gândi despre mine!“

„Voi merge să-i spun că ești bolnavă“.

„Nu, nu te duce, nu-i spune nimic. Măne poate am să fiu mai bine și o să mă apuc din nou de lucru ca să-l gat cât mai curând“.

Dar în ziua următoare îi fu și mai rău; avea ferbințeli și aiură.

Tatăl și copila se hotărîră ca să o îngrijască și ziua și noaptea.

Copila eră încă mică, dar se pricepea minunat la îngrijirea bolnavei. Tot ce zicea medicul ea-și însemnă pe hârtie ca să nu uite nimic. Toate sfaturile doctorului le împlină cu acurătate. Cu mâinile ei cele mici ferbea o supă gustoasă; pregătiă mîncarea pe seama tatălui, de sine nu se mai îngrijia, căci n'avea vreme; ea se mulțamiă cu o ulcică de lapte și cu vre-o câteva fărmituri de pâne.

Dar boala încă tot ținea. Intr'o seară, pe când bolnava durmiă, copila se așeză înaintea mașinei de cusut și începū a coase. Când văzū că lucrul înaintă, îl continuă când numai putea, anume când durmiă mamă-sa, căci dacă se treziă trebuia s'o îngrijească.

Sermana femeie n'avea stare și-i zicea doctorului:

„Te rog, domnule doctor, fă ceva ca să mă vindec cât mai iute, căci necondiționat trebuie să mă scol, fiindcă am mult de lucru. Să fii bolnav și să nu poți câștigă nimic, aceasta e mare pacoste pe capul omului sărac“.

„Rămâi numai liniștită. Lucrul principal e ca să te mai odihnești câteva zile.

Iar copila îi zicea:

„Ce are să fie de voi, dacă eu nu pot lucra nimic?“

„Mamă dragă, nu cugetă la nimic, numai să te vindeci!“

Lucrul început înaintă cu spor. Când fetița văzū că lucrul merge, nu mai durmiă nopți întregi. De osteneala cea mare pleoapele de multe ori i-se lăsau în jos, dar ea nu se dădea; se sculă, se plimbă prin odaie apoi se așeză iarăș la mașină și lucrul începea din nou. Când găta, duse veselă haina la neguțator, dar nu-i spuse mamă-sa nici un cuvânt. Banii îi duse acasă. Chiar eră lipsă, căci boala mistuise tot ce putuseră strînge mai înainte.

Micuța eră ostenită că de abia putea sta pe picioare. Masă-sa eră mai bine.

Medicul zise că bolnava se poate sculă prestere-o câteva zile. Acuma nu mai avea ferbințeli; mica Angela putea dormi mai liniștită. Rana încă se vindecă.

Când mama se s'mi mai bine, cel dintăi gând îi fu haina de mireasă neisprăvită. O cerū dela Angela ca să i-o dea.

„Am dus-o deja la neguțator!“

„Dar cine a gătat-o?“

„Eu... eu... eu nu știu. Poate... o zină.“

Mama se uită adânc în ochii Angelei. I-se părise că noaptea printre ferbințeli ar fi auzit sgomotul mașinei, că ar fi văzut pe acea zină mică. Așă dară nu eră un vis...

„Draga mea copilă“, zise mama îmbrățișând pe Angela, „tu ai fost acea zină! Sermană copilă, cât ești de palidă!... Și eu... eu n'am observat nimic. Cât e omul de egoist când e bolnav! Acuma însă du-te și te joacă mult, mult, în aerul curat. Voi purtă de grije ca să fii iarăș sănătoasă“.

„Draga mea mamă, acuma când tu te-ai vindecat, obrazii au să mi se roșească din nou de fericire“.

Cornel I. Sânjoanu.

Șerpele și Oaia.

— Fabulă. —

Din marginea de pădure, de sub o piatră rotundă,
Ce de multe ori servit-a multor șerpi de bun conac,
Loc de faceri de margeauă și 'n vremi rele să
[s'ascundă,

Des ieșă un șerpe galben și la soare, sta colac.
Ceva mai în jos, în vale, eră în apropiere,
Un mic staul cu oi dalbe. Șarpelui îi curgeau bale
De mirosul celui lapte, ce-i năștea multă plăcere
Și dor, să-l simtă adese prin lungime-i curgând vale.
Mult gândind: ce să vorbească? cum să 'nceapă?
[cum s'apuce?

Ii veni de-odată 'n minte și-și zise: A! eu din fire,
Am atăta 'nțelepciune... și ușcr le pot seduce,
Și... ce-mi pasă, când veninu-mi le-ar produce chiar
[și moarte!

Dar aflat-am eu mijlocul ca să 'nveninz — păstorul,
Ca să piară; apoi turma — fie-a ori-și-cui să fie...
Folosască-i pielea 'n urmă, când de lapte duce-'a dorul
Chiar și mieii; dacă-i vorba — nu prea mult îmi
[pasă mie!

Astăzi una-mi cade 'n gură, tot așă: ca azi — și
[mâne,

Eu, incolăcit, m'oi face brău la uger, binișor.
Ba, va crede chiar păstorul că: un șerpe și la stână,
Având rolul de pisică, sta-i-vor cașii 'n podișor.
Iat-o că-mi și vine una și de mine e aproape...
— Zeu, o duceți, sorioară, nu prea bine, cum se
[vede!

— „O! mai rău nici că se poate! vreau de vii ca să
[ne 'ngroape,

Căci stăpânul n'are grije, lipsa noastră el n'o crede:
Iarna dejerăm în vânturi și pier dintre noi adese;
Vara ne tund până 'n piele; apoi bieții mieluși —
Toți se uscă pe picioare, căci ce lapte le mai iese!...
Dacă noi n'avem pășune, nu-i nici lapte pentru ei,
Mai cu seamă că: și mulsul nici odată rînd nu are,
Căci ne mulge când le place, după pofta fie-cui,
Multe slugi având stăpânul: tinăr, bătrîn, mic și mare!“

— „Te înșeli, iubită soră, căci zeu, vina nu-i a lui,
A stăpânului! El crede, știe că merg toate bine:
Aveți toate 'ndestularea, ca și celelalte turme
Și sunteți tractate și voi așă, precum se cuvine.
Știi tu cine poartă vina? Nici nu poți să dai de
[urme,

Relelor, ce vi-se face. Zeu, soro, nu știi de unde
Vine răul, de-unde curge. Hei, hei! nu vezi a ta piele
Cine-o poartă?... Vezi păstorul... mult duh rău în el
[s'ascunde!

De m'ați ascultă pe mine, ați scăpă de multe rele“...
— „Cum și ce avem să facem?“ — Ce să faceți!
[En ascultă:

Din aceasta turmă, unde acuma te văd pe tine —
Treci dincolo... 'n cel'lalt staul, unde și pășunea-i
[multă...

Aci-i plin de duhuri rele... pentru asta nu vi-i bine...
Ce, doar' te muncește frica de-a păstorului reclamă?
Nu vezi limba-mi cu veninul, dinții mei, cari nasc
[durere...

Și, pân' mai am frați, ca mine, de păstor nu avea
[teamă!“

— „Ba, eu mă gândesc că-s oaie... slabă, fără de
[putere“...

– „Nu-ți mai sparge capul, dragă, cu atâtea gânduri
[proaste,
Treci dincolo... rumpe-ți gândul, nu-ți mai lungi ceea
[limbă!
Faceți, precum lumea face; lumea azi bine cunoaște
Și știe că: burta goală foarte des și ușor schimbă
Firea multor dobitoace“... – „Așă-i, da, așă-i, cum
[zici!“
– „Vezi dar, că-i așă, drăguță! Te 'nvoiești?“ – Da,
[mă 'nvoiescl...
– Chiamă-ți surorile toate, apoi le înșiră ici...
Vorba ta ele-o ascultă... apoi eu să le vorbesc“!...
Incântată de atâtea vorbe mult secucătoare...
Oaia pleacă 'n grabă mare și cu sine mai aduce,
Rând, pe rând, turma flămândă; și până sta 'ntins
[la soare
Păstorul — gură căscată, durmind: șerpele seduce
Turma 'ntreagă, căci vezi bine: laptele e bun, e dulce...
Cel păstor își doarme somnul, visând, poate, că e
[craiu...
Poate-și dormi somnul vecinic, de-acum poate să se
[culce,
Căci, trezându-se-l așteaptă – nu lapte, ci suc de aiu...

* * *

Și la turma cea română
Șerpi... adese-ori s'adună,
Când păstorii se așază,
Se întind, dorm și visează...
Iar când din vis se trezesc,
Inzădar se tânguesc,
Că n'au lapte la mălăiu,
Căci au să-l mănecă – cu aiu...

Gavril Bodnariu.

Adevăruri.

14.

Un argint sau aur, are mai mult preț decât o conștiință. Așă e moda.

15.

Lasă mai bine nespun un cuvânt decât să ți-se zică: că ai vorbit prea mult.

16.

Lacrămile copilăriei, sunt niște flori numite: lăcrămioare, — ele cresc numai în grădina copilăriei trecute, însă numai odată.

17.

Un păcat, nu-i decât un lucru care strică ceva orânduie.

18.

Un cuib de paseri stricat — s'a perdut din armonia cântecelor dintr'o pădure.

19.

Ignoranța păcătoșilor e un mijloc de speculă al necinstiților.

D. Ionescu-Morel.

Poezii populare.

— Din Bucovina. —

Puicuță cu ochii tăi dragi
Cum pe hudiță mă tragi
Și 'n casă la voi mă bagi;
Puicuță cu ochii tăi dulci
Cum pe hudiță m'alungi
Și-n casă la voi mă duci.

Mult mă mir bade de tine
Cum nu vii sara la mine,
Ori ți-i hudița cu tină
Ori ai alta la inimă,
Ori ți-i hudița glodoasă
Ori ai alta mai frumoasă? —
— Da mi-e hudița cu surcele,
Nu pot trece de cățele;
Mi-e hudița cu bolovani,
Nu pot trece de dușmani.

Știi puicuță ce ziceai
Lângă mine când ședeai,
Că nu este om în lume
Să-ți fie așă drag ca mine.
Tu puicuță ai mințit
Și tu altul ți-ai găsit. —
— Nu-i grije, nici bănat,
Că eu alta mi-am aflat:
Mai din neam și mai din viță
Nu ca tine-o rămășiță,
Mai din soiu și mai din neam,
Nu ca tine de țigan.

Sui puicuță 'n deal la cruce,
Să vezi neamșul cum mă duce:
Cu cămeșa nespălată,
Cu gura nesărutată.

Foaie verde de dudău,
Auzit-am puică hăi
Că te ține mă-ta rău
Pentru-că te iubesc eu —
Copiliță fa, fa, fa,
Să-i spui mâne-ta așă:
Să 'ngrădească livada
Cu pari negri de arin,
Cu nuiele de mălin,
Că mai mult la voi nu vin.
Mac în prag veți sămână,
Tu cu mă-ta mă-i așteptă.
Și macul va înflori.
Tu cu mă-ta mă-i dori,
Eu la voi n'oi mai veni.

Ilie Păsăilă..

H A Z.

In restaurant:
Oaspele: Mâncările sunt cu mult mai rele decât
în anul trecut.
Restaurantul: Cu neputință, domnule.

Câteva cuvinte.

II.

Affăm cu plăcere că dl Mihail Sadoveanu, cunoscutul novelist, lucrează la un roman. „Floarea ofilită“ a fost al 2-lea roman al sale, — întâiul a fost „Șoimii“. Romanul va fi scos în editura „Minerva“ — unde la toamnă vor mai apărea vre-o câteva volume ale literaților noștri cei mai de seamă.

*

A apărut „Povățitorul crescătorilor de gândaci“ de Pr. Const. Ionescu. E o carte folositoare — și cu multe învățăminte practice pentru acei cari se ocup cu sircicultura. În România s'a înființat de anul trecut o societate sub președința M. S. Reginei „Țesătoria“ pentru încurajarea și formarea unei noi industrii.

*

„Prima durere“ e titlul unui volum de romane, de Theodorian. Sunt schițe bune unele din ele, prinse ușor din viață — și au însușirea de a fi scrise de un bun scriitor.

*

Volumul „Poezile visului“ al lui Karr — nu merită nici o atenție. E tot ce poate fi mai fără bun simț — fără gust artistic, și fără originalitate. Și acest volum, nu costă nici mai mult, nici mai puțin de 4 lei. Ferească-ne Domnul, de alți asemenea Karri!

*

În „Luceafărul“ nr. 11 — 12 se publică un articol foarte interesant al dlui M. Simionescu-Râmnicănean despre „Morală în artă“. Se mai dau frumoase și bine reușite ilustrații și fotografii ale „Deputaților noștri“: Coriolan Brediceanu, Aurel Maniu, G. Popovici, Aurel Vlad, Vaida-Voevod etc.

Frumoasă e novela de: Horia Petrea Petrescu; de menționat este și novela de Romulus Cioflec.

Se reproduce admirabila poezie a lui Oct. Goga din „Viața Românească“ „Carmen“. Oare de ce această reproducere — și nu o alta — care să ne înalțe sufletul jort atât de mult ca și aceasta, unde cânterețul „clăcașilor și plugarilor“ își cântă acum „Mireasa albă cu chipul bălai“.

Se descrie „viața și operele lui Ibsen“ de H. P. Petrescu. I-se dă și fotografia.

„Cronica“ acestui număr este foarte interesantă. Se vorbește și despre „Chestiunea teatrală“ — despre care s'a spus destule și în numerile noastre.

*

În „Sămănătorul“ nr. 27, dl N. Iorga vorbește despre poetul basarabean C. Stamati. Plină de avânt

este poezia „Mirislău“ de Corneliu Moldovan ale cărei două strofe din urmă le reproducem cu dragoste:

„ O, Mirislău, o tu loc de durere
Și pururea de tristă pomenire!
Ți-a fost de-ajuns o scurtă zi de toamnă
Să nărui multe veacuri de mărire
Și multe veacuri să le vinzi durerii;
Căci în mănoasa și îngusta-ți vale
Cel mai viteaz voivod și-a sfărâmat
Intreaga faimă-a vredniciei sale;
Iar vremea mult dorită și-așteptată,
Ce-atunci părea mijind la răsărit,
Nici până astăzi nu se mai arată“...

„Căci a fost scris acestui trudnic neam,
În vioroasa vremilor gonire,
Să verse multe lacrimi în durere,
Să schimbe multe lanțuri în robire,
Cu pânea grijii să-și înșele foamea
Iar setea cu amarul obidirii,
Și ca alean să n'aibă decât doina
Și veșnica nădejde-a mântuirii“.

Aceasta e una din cele mai frumoase poezii. Duiosă — și plină de o melancolie care e risipită în fiecare vers este poezia iscălită de Ecaterina Pitiș.

Se publică și o novelă „Uitat“ de Em. Gârleanu. Pe acest autor îl cunoaștem din volumul de romane „Bătrânii“ apărut acum mai multe luni.

Interesantă este „Cronica“ unde se vorbește despre diferitele cărți și reviste.

*

„Viața Literară“ în ultimul său număr (27) are articole de Il. Chendi, poezii și romane de Coșbuc, Gorun, I. A. Basarabescu, I. M. Marinescu. Afară de aceștia mai sunt câțiva colaboratori noi, însă ale căror romane și poezii, sunt cam fără pretențiuni.

Frumoasă și bine scrisă este povestea „Tudorul“ a lui P. Tudor (Pamfile Tudor) colaboratorul nostru.

Ne bucurăm că în aceasta revistă atât de răspândită au mai încetat, cel puțin dela acest număr — cu acele articole, făcute numai pentru șicană, dar care însă numai bine nu făcea, acestei reviste. (Aici iarăș trebuie să observăm, ca deunăzi la scrisoarea altuia, că cronicarul nostru vorbește numai în numele seu. Red.)

Se mai dau câteva „notițe și informațiuni“.

*

Demne de citit sunt articolele și informațiile din foaia „Neamul Românesc“ (Redacția, Buzzești 42. București). Ori ce bun român, care ține la neamul lui, la obiceiurile și moravurile curate și cinstitute, ar trebui să aibă această foaie, care nu e nici a unui partid — și ar trebui să învețe dela ea zăriștii, modul de îndrumare pe căi sănătoase, a presei românești.

*

Autorii care doresc să fie vorba de lucrările dlor în această „Cronică“ sunt rugați a ni-le trimite pe adresa revistei — pentru a le da cronicarului nostru.

Cronicar.

L I T E R A T U R Ă.

Din edițiunile Academiei Române au apărut de curând: „Asupra microfaunei terțiului regiunii Câmpina-Buștăneri“ de V. Aradi jun. Prețul 20 bani. — „Note geneologice și biografice despre familiile Buhuș și Rosetti, foști proprietari ai moșiei Bohotinul“ de Radu Rosetti. Prețul 40 bani. — „Din Nichita Acominatos Honiatul“ traducerea părților privitoare la istoria Asanizilor“ cu introducere și index, de Gheorghe Murnu. Prețul 1 leu 20 bani.

Jubileul Convorbirilor Literare. Revista „Convorbiri Literare“ a scos și al doilea volum, pe lunile iunie-iulie-august și septembrie, spre a serba jubileul de 40 de ani al înființării sale. Partea asta e mai voluminoasă decât prima și conține lucrări între alții de: D. Onciul, Il. Chendi, Duiliu Zamfirescu, dr. I. Marinescu, Al. A. Naum, I. Bian, G. Murnu, Bogdan Duica, Const. Mcisil, Em. Gârlean-Emilgar. Prețul 5 lei 25 bani.

Cultura arborilor roditori. Administrațiunea Domeniului Coroanei României, atât de esecelent condusă de dl Ion Kalinderu, a scos la lumină în București a doua ediție din Biblioteca populară a administrațiunii: „Cultura arborilor roditori“ de Dimitrie G. Ionescu, doctor în științele naturale. Broșura este precedată de portretul principelui Leopold de Hohenzollern, care a încetat din viață la 25 maiu 1905, ca șeful regimentului 22 Dimbovița. Apoi se prezintă o circulară asupra cultivării pomilor pe domeniile coroanei de dl Ion Kalinderu. Urmează o prefață de dl D. G. Ionescu, prin care se apretiază importanța inițiativă luată de dl Ion Kalinderu de a întemeia pe domeniile coroanei pepiniere de pomi. După aceasta, autorul tratează importanța culturii pomilor în mai multe capitale, ilustrate cu desemnuri. Aceasta broșură este a 31-a din Biblioteca populară a administrațiunii domeniului coroanei.

Apel literar. Dl *Gavril Bodnariu* preot român gr. or. în Cusuș (Köszvény) comitatul Bihor, p. u. Szudrics, care a publicat și în foaia noastră mai multe fabule populare, ca cea din nr. prezent, face apel la librari, respective editori de cărți oferindu-le spre editare lucrările sale cari se compun din fabule, legende și snoave din popor, fără a pretinde alta remunerare, decât din fiecare specie câteva exemplare, mulțămîit fiind cu profitul moral. Iată un autor modest, căruia îi dorim succes.

T E A T R U Ș I M U Z I C Ă

Turneul artistic al dlui Z. Bârsan. Dl Zaharie Bârsan dă iarăș o serie de reprezentații în diverse părți ale Transilvaniei. La 8/21 iulie a jucat în Sebeșul-Săsesc, reprezentând piesele: „Slugă la doi stăpâni“ comedie în 2 acte de Goldoni, localizată de Zaharie Bârsan; Declamație; „Furtuna casnică“ comedie într'un act de Paul Feurien. — Măne sâmbătă la 15/28 iulie dl Zaharie Bârsan va da cu câțiva artiști și diletanți o reprezentație în Sibiu. Se vor juca piesele: „O noapte de octombrie“ de A. de Musset și „Slugă la doi stăpâni“ comedie de Goldoni. — În ziua următoare va da alta reprezentație. Cu asta ocaziune se vor juca piesele: „Frații“ dramă de H. Bang și „Furtuna casnică“ de Paul Ferien.

Coruri la expoziția din București. Comisariatul general al expoziției din București a anunțat că la 28 august v., vor sosi în București, pentru a se produce în arenele romane, 20 de societăți muzicale române de dincoace de Carpați, cu 1300 cântăreți în total și 6 societăți corale din țeară cu 250 de inși. Aceste societăți, împreună cu cele existente în București, se vor produce în zilele de 27, 28 și 29 august v.

Reuniunea de cântări din Beiuș, condusă cu atâta succes de profesorul *I. Bușta*, va sosi incurând la București, unde va lua parte la concertul care se va da la expoziție.

Reprezentăție teatrală în Hălmagiu. Tinerimea inteligentă română din Hălmagiu și împrejurime va da duminică, la 16/29 iulie, cu ocaziunea adunării generale a despărțământului din Brad al Asociațiunii din Sibiu, reprezentație teatrală, în Hălmagiu. Se va juca piesa „Ură și dragoste“ teatru popular în 3 acte de Traian I. Magier. După teatru dans.

B I S E R I C Ă Ș I Ș C O A L Ă.

Pro.noțiuni. Dl *Eugen Rusu*, fiul preotului Vasile Rusu din Șeulea de Câmpie, a fost promovat la universitatea din Viena doctor în medicină; noul medic se va stabili de ocamdată în Viena. — Dl *Vasile Bodnarescu*, practicant în concept la direcțiunea de finanțe în Cernăuți, a fost promovat doctor în drept. — Dl *Valer Ostate* a fost promovat la universitatea din Budapesta doctor în medicină.

Internatul Pavelian de fete din Beiuș primește eleve cu stipendiul întreg sau jumătate, precum și eleve cari plătesc toată taxa, studiând în școala civilă împreună cu internat sau în școala elementară de stat de acolo. Recursul pentru primire trebuie făcut până în 1 august n., la ordinariatul episcopesc gr. cat. din Oradea-Mare. Stipendiul se dă numai elevelor gr. cat. de școală civilă, în prima linie fetelor orfane de preot gr. cat. din dieceza gr. cat. de Oradea-mare. Pentru o elevă fără stipendiu, care locuiește în internat se plătesc la an, în 2 sau patru rate, 300 de coroane. Pentru aceasta sumă fiecare elevă va primi: proviziunea întreagă, eventual și îngrijire medicală, va studiă declamarea, cântul, croitul, economia practică; va lua parte la converzații și instrucții în limba română, maghiară, germană și la expresia dorință și la studiarea limbei franceze. Cele cari doresc a studiă pianul, au să plătească câte 65 coroane, pentru limba franceză 20. Elevele primite în internat, au să se prezinte la 3-8 sep/embre n. Tot în aceste zile se primesc și elevele pentru școala elementară de stat. Informațiuni detaiate dă direcțiunea în Beiuș.

La școala civilă de fete din Arad, cu internat, înscrierile pentru anul școlar l. viitor se vor face la 1-8 septembrie n. Părinții au să-și anunțe fetele spre primire începând cu ziua de 1 august n., adresându-se doamnei Judita Secula n. Truța directoarea internatului. Tot în 1-8 septembrie n., se vor face și eventualele examene de primire și cele private. Taxa pentru internat este: 400 cor. pe anul școlar, plătin-du-se în trei rete lunare de câte 133 cor. 33 fil. Pentru suma aceasta, elevele vor primi: instrucțiune, locuință, vîpt întreg, spălat, încălzit și tot la 2 septămâni baie. Internele plătesc pentru medic pe an 10 c.;

pentru instrucția la pian lunar o taxă de 10 cor.; pentru limba franceză 2 cor. la lună; taxa de înscriere 6 cor. iar 1 cor. pe an pentru înavuțirea bibliotecii școlare. Elevele externe vor plăti didactru de 60 cor. la an. Deslușiri mai amănunțite se pot cere dela direcțiunea școlai (strada Deák Ferencz nr. 27.)

Internatul gr. or. român din Beiuș. Cu începutul anului școl. 1905/907 se vor primi elevi în internatul gr. or. din Beiuș, cari vor frecventă gimnaziul de acolo, cu taxa anuală de 300 cor. Pentru această taxă elevii vor primi întreținerea întreagă și instrucțiune în studii. Pentru medic, medicamente și folosirea mobilierului fiecare elev va plăti îndată la înscriere o taxă de 10 cor. Elevii, cari pentru primădată recurg aici, vor produce și un atestat medical, că sunt deplin sănătoși, accentuat: liberi de trachomă. Suplicile pentru primire sunt a se înainta la: Senatul Internatului gr. or. român diecezan din Beiuș cel mult până la 20 august st. n. Tot până la acest termen și foștii elevi, cari oftează să fie primiți și pe viitor au a se însinua recursorului și catichetului internatului, dl *Victor Fildan*.

Internatul Vancean de fetițe în Blaj deschide concurs până în 15 august pentru primirea de eleve. Pentru o elevă se plătește pe an 240 cor., taxă anuală de înscriere 6 cor. 30 fil. pentru elevele din clasele elementare și 12 cor. pentru cele din clasele civile, 2 cor. pe an pentru baie. Pentru limba franceză ori muzica instrumentală se plătește separat. Pentru uniformă, ce trebuie să poarte elevele, se plătesc 23—35 cor. Pentru trusele plătite, elevele primesc instrucțiune în studiile prescrise, locuința, întreținere întreagă. Rugărele pentru primire au să se înainteze conzistorului mitropolitan din Blaj.

Masa studenților români din Brașov. Din a VIII dare de seamă a Mesei studenților români din Brașov, redactată de dl Virgil Onițiu, director gimnazial, estragem următoarele: Numărul elevilor împărțâși gratuit cu prânz a fost de 37. În 14 martie s'a ținut parastas pentru odihna reposităilor, în a căror amintiri s'au făcut dăruiri. Venitele fondului au fost de 14.262.5 coroane, deci fondul general cu finea anului școlar 1905/1906 e de 23.788.14 coroane și 190 lei. Averele totală a mesei studenților constatate de un fondul general și din 9 fonduri speciale face suma de 33.458.90 coroane și 4800 de lei.

Școala comercială română din Brașov. Am primit „Anuarul școlai comerciale superioare greco-orientale române din Brașov (Brassó)” pe anul școlar 1905—1906, publicat de directorul Arseniu Vlaicu. Conține o lucrare: „Reforma învățământului nostru comercial” de dl Arseniu Vlaicu și datele școlare. Au fost 12 profesori, 102 elevi.

Un român distins la facultatea din Paris. La facultatea de științe fizico-chimice din Paris s'a admis electrometrul inventat de dl dr. Hurmuzescu, secretarul general al ministerului instrucțiunei publice din București, precum și alte aparate fizice, inventate tot de dsa. Acestor aparate li s'a dat în Franța denumirea de instrumente fizice, sistem „Hurmuzescu”.

CE E NOU?

Hymen. Dl *Liviu Dumitreanu* absolvent de teologie și dșoara *Elena Crișan* se vor cunună la 29 iulie n. în biserica gr. cat. din Mureș-Sântinubru. — Dl *Dimitrie Hasas*, ales preot gr. or. în Veherd, comita-

tu Arad, s'a căsătorit cu domnișoara *Florica Vașca* în biserica gr. or. din Homorog. — Dl *Alexandru Cheresteș* absolvent de teologie și dșoara *Maria M. Salvan* se vor cunună la 5 august n. în biserica gr. cat. din Ciaba. — Dl dr. *Cornel Curtuțiu* și dșoara *Mărioara Berindî* s'au logodit. — Dl *George M. Movilescu*, absolvent în drept, originar din Lipova, s'a logodit cu dșoara *Hortenzia F. Evuțian*, fiica reposităului preot Evuțian din Pecica, crescută în institutul otetelișan din România.

Știri personale. Dl *Constantin Burdîa*, deputat la dietă și preșident al comunității de avere din Caransebeș, precum primește »Telegraful Român« informația, va fi numit comite suprem al comitatului Caras-Severin. (Informația mai nouă nu confirmă aceste știri.) — Dl dr. *G. Tulcan*, fiu de preot din Socodor, comitatul Arad, a fost ales cu aclamațiune medic în Semlac; dsa este acolo de 30 de ani primul medic român.

✓ **Cum se sprijinește la noi presa.** Ca cei ce încă nu cunosc indolența publicului nostru, cu care acesta întimpină presa, reproducem ceea ce aflăm în două reviste. „Orizontul” din Cluj, care a apărut abia la anul nou, scrie: „În numărul ce vine, vom publică numele acestor dñi de înaltă poziție, cărora numai la o jumătate de an le-a venit în minte, că nu abonează revista, deci au retrimis-o, dar prețul numerilor primiți îl făcură uitat. Să se scârbească nițel publicul”. — Iar administrația „Revistei Bistriței” publică următoarea rugare: „În atenția restanțierilor. Făcând socoteală la jumătatea anului, am aflat, că aproape 300 abonenți încă nu au plătit nimic din abonament, ceea ce e un număr destul de considerabil. Apoi am aflat, că mulți au plătit abonamentul numai pe pătratul I al anului acestuia. După ce noi încă avem spese mari cu tiparul și espedatul revistei, așa îi rugăm și pe unii și pe alții să ne trimită abonamentul”.

✓ **O nouă bancă românească în Sătmăre.** În comuna Sanislău, comitatul Sătmăre, se înființează o nouă bancă românească. În fruntea întreprinderii se află dl Coriolan Ardelean, archidiacon al părților sătmărene aparținătoare diecezei orădane și preotul Gavril de Părcăreț. Noul institut financiar se va numi „Arina” și va avea un capital de 100.000 cor.

✓ **Despărțământul Sătmăre-Ugocia** al „Asociațiunei” pentru lit. și cultura poporului român își va ținea adunarea generală la Borlești, (Borlafalu) în 12 august n. cu obicinuitul program.

✓ **Studenți bănățeni la expoziția din București.** La 1 august vor sosi la București 500 studenți bănățeni, pentru a vizită expoziția națională. Pentru primirea lor, precum aflăm din „Voința Națională”, s'a stabilit următorul program: la 1 august, studenții escursionisti vor fi primiți de corpul profesoral aflător în capitală și de studenții universitari. La Severin li se va face o primire cu concursul autorităților locale. Escursionisti vor fi găzduți în internatele statului. La expoziție vor avea intrarea gratuită atât la teatru cât și la pavilioane. Se vor face apoi escursiuni la Curtea de Argeș, Târgoviște, Sinaia, Constanța și Constanti-

nopol.
Câte case sunt în București. După o statistică recentă, în București sunt 34.338 case, din cari 26.268 cu un singur cat, și 922 cu subsol; 6797 cu două etaje și 199 cu mai mult de 2 caturi. Aceste case au 113.499 odăi cu 23.924 bucătării. În capitală sunt

5691 magazine, 1582 ateliere, 260 restaurante, 199 cafenele și 1917 cărciumi.

Numirea stradelor în Cernăuț. În una din ședințele recente ale consiliului comunal din Cernăuț a fost numită o parte a stradelor din Cernăuț. Intre numele, ce s'au întrebuițat pentru aceste numiri, figurează și mai multe nume românești ș. a. Repta, Eminescu, Alexandru Vasilco, Isidor Onciul, Tabora, Bendella, Maximovici și Mustatza. Numirile încă nu sunt terminate. Așteptăm dela consilierii comunali români, scrie „Gazeta Bucovinei“ de unde scoatem aceasta informațiune, că vor ști să obțină și numirea de strade după bărbați ca Alexandri, Porumbescu etc. cari au pentru noi cel puțin aceeași însemnătate ca Szewczenko pentru ruteni.

Români bucovineni la expoziția din București. Dumineca trecută au sosit la București 146 români din Bucovina spre a vizita expoziția. Aceștia fac parte din societatea „Reuniunea pedagogică română din Bucovina“. Dânșii au făcut excursiune la Constanța și la Sinaia.

Petreceri de vară. În Csăki-Gorbó se va da la 12 august, cu ocaziunea sfințirii bisericii noue, petrecere de vară. Patronă dna Elena dr. Alesandru Vaida-Voevod, patron dl Alesandru Vaida-Voevod. Comitetul aranjator: președinți: protopopul Iovian Andreiu, și avocatul dr. Ioan Șliam; vicepreședinți. protopopii Paul Roșca și Vasiliu Pop; secretar Alesandru Pop, cassar Aurel Mezei, controlor Ioan Domșa Andreiu și 29 membri în comitet. — *La Reghin* inteligența română va aranja în 10 august nou petrecere de vară în pavilionul din parcul orașului. Comitetul aranjator e compus astfel: preșident Ariton M. Popa, vicepreșident Iosif Popescu, cassar Sever Barbu, secretar George Maior, controlor Iosif Șipoș. Doamnele și domnișoarele sunt rugate a preferi portul național. — *La Turda* tinerimea română va da petrecere în 5 august în sala

otelului „Europa“ — *La M. Ludos* inteligența română va ținea petrecere de vară în 12 august cu ocaziunea adunării despărțământului Ludoș al Asociațiunii.

Societatea Carmen Sylva în America. În Cleveland (Statele-Unite) s'a înființat nu de mult o societate românească intitulată „Carmen Sylva“, menită să strângă relațiunile culturale și naționale între toți Românii din America de Nord. Președintele societății a trimis Reginei o respectuoasă adresă, în care Suverana eră rugată a da societății un drapel tricolor român; de asemenea societatea a trimis Reginei și Principelui Carol emblemele societății. Fiecare membru poartă la butonieră portretul reginei.

Românii din America. Zilele acestea s'a pus piatra fundamentală a primei biserici greco-catolice române din Statele-Unite. Mare merit pentru ajungerea acestui rezultat are părintele dr. Epaminonda Lucaciu, preotul viitoarei biserici. — Tot atunci și-a sfințit steagul cea mai nouă societate românească: „Carpatina“, în biserica gr. or., din Cleweland fiind de față și reprezentății celorlalte societăți românești („Unirea Română“, „Invierea“, „Vulturul“, „Carmen Sylva“, „Românul“, „Transilvania“ etc.) Sfințirea a făcut-o părintele gr. or. Bala. — Reuniunea „Vulturul“ face propagandă pentru înființarea unei reuniuni centrale pentru toți Românii, care să fie legătură cu toate societățile românești, să fie informată despre toți Românii imigrați în America; să ajute pe cei nevoieși, pe bolnavi; să împartă o sumă anumită familiilor la cazuri de moarte; să câștige drepturi pe sama Românilor etc. O asemenea uniune înseamnă mântuirea de mizerie și de lăpădare de neam a atâtor mii de suflete de Români. Dacă soarta vitreagă i-a silit să emigreze, e datorია lor să grijească de existența lor națională și materială.

Proprietar, redactor răspunzător și editor:
IOSIF VULCAN (Str. Aldás nr. 14/296/b).

„BIHOREANA“

Institut de credit și economii societate pe acții.

CENTRALA ÎN ORADEA-MARE.

— FILIALA ÎN TINCA. —

CAPITAL SOCIAL 600.000 cor.

1. Primește bani spre fructificare pe lângă libele de depuneri, sau în cont curent și după banii depuși spre fructificare plătește interese de $4\frac{1}{2}\%$. Darea după interesele de depuneri o plătește institutul.
2. Acoardă împrumuturi ipotecare.
3. Acoardă pe lângă condițiunile cele mai favorabile împrumuturi pe amortizare în anuități pe timp de 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 și 50 de ani.
4. Acoardă împrumuturi simple țărănești pe obligațiuni cu cavenți (credite personale țărănești).
5. Escomptează cambii (polițe), efecte și pretenziuni sigure cătră casse publice cu scadențe fixe.
6. Acoardă împrumuturi pe lângă amanetare de efecte (lombard).
7. Acoardă credite cambiale și de cont curent cu acoperire hipotecară, sau de alta natură.
8. Ingrijește afaceri economice și totfelul de afaceri de bancă.

6-12.

DIRECȚIUNEA.